

Studieresa för vägledare inom Östsam till "Careers Scotland"

Regionförbundet Östsam anordnade i samarbete med projektet Deliver, en studieresa för det regionala nätverket av studie- och yrkesvägledare Östergötland till Edinburgh, Skottland under juni månad. Målet med resan var att studera organisation och arbetsformer för de skotska vägledarna "Careers Scotland". Vård för besöket var "Napier University, Life Long Learning".

Resan påbörjades en ljummen söndagskväll i mitten av juni med gemensam avfärd från Skavsta. Det var en vecka kvar till midsommar och rekordvärme i Sverige... Kvällen blev lång och inte förrän framemot småtimmarna (när det egentligen är som svårast att hålla sig vaken efter en lång vaknatt) fick vi krypa ned mellan lakanen. De flesta lite bekymrade över att frukosten tog slut reda vid halv tio tiden (vi ville ju ha sovmorgon) De flesta var uppe med tuppen och entusiastiska över att äntligen vara på plats. Här skulle inte missas en minut och eftersom första studiebesöket inte var förrän senare på dagen begiv sig många av deltagarna för att besöka det mytomspunna "Edinburgh Castle".

Eftermiddagen ägnades åt Napier University som också var resans värdar. De började med att bjuda oss på en lunch så var så långt ifrån svensk husmanskost som man kan komma, den bestod av olika slags sandwich och småpaj/kakor. De berättade att deras verksamhet i stora drag gick ut på att försöka "synka" utbildningarna med företagets behov dvs. skapa anställningsbarhet hos deltagarna. Där fokuserade man inte enbart på formella meriter utan också mycket på de "mjuka egenskaperna". Varje studerande hos dem får en personlig studieplan och utbildningarna innehåller mycket praktik och många praktiska inslag. De förbereder sina studenter för arbetslivet genom att de studerande arbetar med att analysera personliga mål och kompetenser. Mycket handlar om ordning och reda men också om ansvarstagande, kommunikation och lagarbete. Napier University driver också något som kallas för Job Zone som fungerar som ett slags arbetsförmedling för de studerande när deras studieperiod närmar sig slutet. Här hjälper man såväl studenter som företag att matcha ihop sig.

Den intressanta och trevliga dagen avrundades med en ännu trevligare kväll tillsammans med våra världar på en restaurang som bjöd både på "vanlig mat" och skotska specialiteter.

Vi kunde också konstatera att sommarvädret var ett minne blott (de hade stannat kvar i Sverige) här var dagstemperaturen ca 10 grader lägre och ganska blött (uppifrån) mellan varven. Brr sa vi hade haft den senaste värmeböljan i åtanke då vi packade våra väskor...

Dagen därpå besökte vi Skotlands motsvarighet till våra infotek. Utmed en av deras huvudstråk hade "Careers Scotland" sin lokal och informationsställe där bl.a. förbipasserande kunde slinka in för att på egen hand eller med hjälp av professionella vägledare söka information om utbildningsvägar och arbetsmöjligheter. Careers Scotland erbjuder dels olika slags skriftlig information, dator för eget sökande, olika slags böcker och kataloger om utbildning, de har en diskret reception där möjlighet att ställa frågor finns. En trappa upp ges också möjlighet till enskilda samtal med en vägledare.

Föreståndare Robert Gemmil tar emot oss och berättar att de startade sin verksamhet 2000 och att just detta kontor som vi besökte var nyöppnat. Tidigare fanns flera organisationer som sysslade med liknande verksamhet och anledningen till att verksamheten startade var att man i riksdagen ville ha en samlad organisation där syftet att få bättre kvalitet bl.a. att besökarna

skulle få möta utbildade vägledare. Det finns ingen reguljär vägledarutbildning i dag i Scotland utan det man kräver är att deras anställa ska ha en eftergymnasial utbildning.

De kundgrupper man vänder sig till har man definierat in i två olika grupper, det är framtida arbetskraft (Future workforce) dvs. elever inom utbildningssystemet samt arbetskraften (In Work) dem vi kanske kallar ombytestökande, de som ska se till att skapa rörlighet på arbetsmarknaden. Robert berättar att det finns ca 2,5 miljoner i arbete i Scotland och att de med europeiska mått mätt har en mycket låg arbetslöshet, speciellt i området runt Edinburgh, där ligger den på runt 2 procent. Det är en av förklaringarna till att man haft en väldigt hög arbetskraftinvandring.

Careers Scotlands hemsida vänder sig både till allmänhet, arbetsliv samt till professionella. Deras grundsyn i mötet med kunderna präglas av att de har "self-help". De erbjuder ett stort utbud av material och datorer att arbeta vid. Hela kontoret är uppbyggt utifrån "self-help" principen. Bottenvåningen har ingång direkt från gatan och skyltfönster som ska locka in förbipasserande som när de kliver in har möjlighet att söka vad de önskar. Receptionen är placerad mitt i den öppna ytan och de inleder mötet med "*What brings you here today?*" istället för "*Can I help you?*". Tanken är att individerna själva ska sätta upp mål och tillsammans med personalen planera för hur man ska nå dem. Nästa steg i den modell "Careers Scotland" arbetar utifrån är att man sedan kan få s.k. "assisted help" då hjälper personalen till med att lösa frågeställningarna och vid behov kan man på det övre planet ha enskilda samtal/information eller i grupp. Den tredje nivån som erbjuds kallas för "in depth" och skulle väl kunna jämföras med det vi kallar fördjupat vägledningssamtal. Utgångspunkten i denna process enligt Robert är att så tidigt som möjligt i processen komma fram till vem som behöver vad. "Careers Scotland" har ytterligare ett kontor i Edinburgh samt ett filialkontor i en av förorterna. Filialkontoret har öppet 2 dagar i veckan och riktar sig framförallt mot gruppen 16 – 19 år.

"Careers Scotland" perspektivet av livslång vägledning kan beskrivas i termerna: Create – Maintain – Repair. Till respektive steg finns ett centralt utarbetat material som är tänkt att användas lokalt. Den första nivån "create" vänder sig till människor i utbildning från grundläggande nivå till vuxen, därefter tar "maintain" vid som bygger naturligt på att vidmakthålla kunskap och att karriärplanera. Den sista nivån "repair" handlar mycket om motivationsarbete och vänder sig till dem som av olika skäl hamnat utanför systemet, och är tänkt att användas till att hitta nya vägar in i systemet.

Deras infotek har ca 70 – 80 besök per dag och numer har man också en större andel äldre (<20 år) än tidigare. Det finns också fortfarande fler organisationer (konkurrenter) som arbetar med liknande arbetsuppgifter men att man inbjuder dem till partnerskap eller samarbete bl.a. genom att erbjuda deras anställda träning/utbildning i grundläggande vägledning. Det kan väl ses som den statliga organisationens "Careers Scotlands" sätt att ta ett visst ansvar för kvaliteten hos de fristående organisationerna. Robert exemplifierade några av dem: Telford Collage, statliga jobcenters, olika kommunala organisationer som exempelvis "Scotland Enterprises" och biblioteken.

På tisdagskvällen hade vi planerat in pubbesök med fotbollskväll. Vi besökte ju Skotland mitt under fotbolls-VM och Sverige skulle möta England. Iförda blågula tröjor och en och annan huvudbonad + diverse flaggor hejade vi på Sverige tillsammans med skottarna...

Frukosten var ett kapitel för sig för dem som gillar scramble egg, bacon, rostade toast så var det nog rena himmelriket, annars är det väl bara att konstatera att skottarna har precis lika dålig matkultur på frukosten som engelsmännen. Fett och flottigt...

Sista dagen besökte vi "Edinburgh RetailAcademy" ett program som riktar in sig på unga elever som går den näst sista årskursen inom den obligatoriska skolan (de är 14 – 15 år gamla) Akademin är en av flera sektorsspecifika akademier som satts upp för att främja karriärutvecklingsmöjligheter och utveckling av yrkesskicklighet i olika sektorer i den lokala ekonomin. Den akademi vi besökte var inriktad mot handelssektorn. Till akademien får eleverna söka och blir antagna genom intervju. De nyantagna som skulle börja till hösten fick innan sommarlovet en tvåveckors introduktion i hur nästa år skulle fungera. Tanken är att året skall mynna ut i en lärlingsanställning inom ett företag i branschen. De företag som deltog har förbundit sig att ta emot eleverna under en dag per vecka under det sista året och om eleverna uppnådde goda egenskaper anställa dem efter avslutad skolgång. Det innebär att detta sista år arbetar eleverna tre och en halv dag i skolan, en dag på sitt företag samt en halv dag på Academy center, därefter om utfallet har varit till belåtenhet övergår skolgången till en lärlingsplats med lön där företaget förbinder sig för den fortsatta utvecklingen.

Studievägledare i Östsam